

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo S. Bartholomæi Apostoli. Exijt Iesus in montem orare, &c. Luc. 6.

1. De duodenario Apostolorum numero. 2. S. Bartholomæi origo, & an
idem qui Nathanael. 3. De dignitate Apostilica generatim. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

vota, preces conuertite : multum quippe apud Deum potest, potentia eius nemini non in terra nota est, homines eum simul & Angeli demirantur. Ipsum ergo qua potestis obseruantia colite, vestra illi summa animi demissione vota offerite, merita & laudes eius passim deprecate. Inuitat eodem exultatum quo viuimus saeculum, mundi aetas, in qua versamur, & tempora huc compellunt, & aer ipse, quem corruptum, infectum, morbis plenissimum trahimus, praegnantissima illius inuocandi, ad ipsum confugiendi, & nunquam memoriae eiusdem seponenda occasio est.

Tibi vero, o beate Roche, Montepessulanorum decus, Galliae nostrae ornamentum, & totius vniuersi gloria, debitum semper cultum deferemus, & quibus tibi deuincti sumus, nomina nunquam non agnoscemus. Tu siquidem miserorum & afflictorum spes, peste laborantium solamen, & omnium morborum refugium. Tu, o gloriose Confessor, tot tamque illustres morborum curationes fecisti, tot respublicas a contagio asseruisti, a tot locis & regnis pestem effugasti, tuaque potentia tot signis & miraculis orbi innotuit. Perge, obsecro, fide Dei cliens, ac beate caeli indigena, morbidis auxiliari, miserae huic Galliae suppettias ferre, & natale solum benignis oculis intueri. Et tantum de tuis nobis fauoribus & donis impetire, quantum vota tibi precesque Galli offerimus, a certuibus illorum atrocita diuinarum indignationum flagella auerte, diuini furoris flammam in nos merito accensam exstincturus, obuiam procede, omnipotentis dexteram intercessione tua exarma, & atrocem hanc epidemici morbi virgam, quam tot iam annis in nos strinxit, & quam aeris intemperies & inordinata tempestatum anni volutio toties nobis comminatur, manibus excute. Noli obsecro, o magne & supreme afflictorum omnium medice, regni huius tutelam ac protectionem, quam auspicas es, deponere, curam quam haecenus eius habere te tot miraculis & prodigijs demonstrasti, habere perge precibus tuis sanitate nobis impetra, impetratamque conserua, nos vero votis ac precibus nunquam nomen tuum in terra

Bess. de Sanctis.

extollere, laudes tuas deprecate, virtutes demirari desinemus, quarum adminiculo factum est, ut caeli gloria & gaudio sempiterno sis donatus, cuius iam quiete possessione perfrueris, & qua donare nos omnes Pater, & Filius & Spiritus sanctus, decurso hoc mortalitatis stadio, dignetur. Amen.

INFESTOS. BARTHOLOMAEI APOSTOLI.

Partitio.

- I. De duodenario Apostolorum numero.
- II. De origine S. Bartholomaei, an idem que Nathanael.
- III. De dignitate Apostolica generatim.
- IV. De eiusdem S. Bartholomaei speciatim.
- V. De eius pelle decorticata.

Exijt Iesus in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei, &c. Luc. 6.

FIGVRA.

Illustre profecto & heroicum prorsus opus fuit, adolescentem Iosephum, in filijs Iacobi natu minimum ad lasciuiam ac libidinem herae lenocinijs importune sollicitatum, pallio illius in manibus relicto, fuga sibi consuluisse, quo sic vehementis amoris aestus declinaret, infami adulterio se non pollueret, fidemque hero datam sanctam inuiolatamque conseruaret. Verum summi amoris & animi longe generosioris testimonium fuit, videre hodie sanctum Bartholomaeum e Christi Domini discipulis vnum, mundi persecutionibus infestatum pellem suam tyrannorum manibus cedere, ne forte in idololatriam, quae spiritualis quaedam fornicatio est, prolaberetur, & Iesu Christo Domino suo ac Magistro fidem integram & intemeratam seruaret. Hoc scilicet Ecclesia hodierna festiuitate nobis proponit, & vobis ipse pluribus hoc mane deducere constitui. Vt vero & ipse & vos necum hac donari gratia mereamini, caelestem opem imploremus, & Spiritus paracliti auxilium inuocemus, idque inter-

R r r c e l l i o

cessione ac patrocinio Deiparæ Mariæ, quæ hanc ob causam Angeli verbis salutemus, & dicamus omnes:

A V E M A R I A .

I. S. Lucas, vnus è quatuor rerum fidei nostræ commentariis, agens de Iesu Christi discipulis, hoc loquitur modo, *Factum est autem in illis diebus, exiit Iesus in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei, & cum dies esset, vocauit discipulos, & elegit duodecim ex illis, quos & Apostolos nominauit, &c.*

Luc. 6.

Numerus duodenarius Christi gratissimus.

In Ps. 103.
Cong. 3.

Bedæ in
Ioan. c. 6.

Numerus duodenarius sacer.

Tract. 27.
in Ioan.

Nobilis hic & inclutus duodenarius numerus Domino summopere placuit, qui erat & numerus trium Israelitarum, & veterum Patriarcharum, è quibus populus Iudaicus prognatus per vniuersas mundi plagas dispersus est, vt scilicet trium numerus Apostolorum numerum referrer, & tot Christiani populi progenitores ac distributores essent, quot olim fuerant Iudaici. Hinc eum numerum Dei filius permagnè fecit, & magnam eiusdem rationem habuit.

S. Augustinus in Psalmum 103. scribens, aliam rei huius rationem assignat, scilicet Apostolorum duodenarium in quatuor ternarios diuisum fuisse, quod à quatuor mundi angulis, Oriente, Occidente, Septentrione & Meridie, in sanctissima Trinitatis nomine ad Euangelij prædicationem esset terrarum orbis vocandas, & quatuor per tria multiplicata numerum hunc præclarum constituunt. Idem docet & Venerabilis Beda in Ioannem commentans, *Ideo, inquit, quaterni electi sunt, vt sancta Trinitas per quatuor partes orbis prædicaretur.*

Numerus huiusmodi, crosus & mysticus habitus fuit, vt cum scelerati Iudæ apostasi & morte imminutus fractusque esset, illico eum suppleri, S. Mattheus in locum eius surrogato, oportuerit, ac ne forte postea numerus hic immutaretur, non plures in pernici locum sunt suffecti, sed vnus duntaxat. Vnde sic Augustinus, *Non frustra duodecim Apostolos habere voluit Dominus, & ita numerus ille sacratissimus est, vt in locum vnus, qui ceciderat, non posset nisi alter ordinari.*

Ceterum augustus hic numerus iam inde

à mundi primordio, plurimis in ipsa natura, aut sacra scriptura occurrentibus rebus designatus fuit. Primo manifestum eius sunt hieroglyphicum duodecim Zodiaci signa, vt enim oculus ille vniuersi totius solis luminis princeps, & morus omnis Dominus, per duodecim hæc constellationes suum mundo lumen & influxus subministrat, ita & iustitiæ sol Christus per duodecim Apostolos suos veritatis & Euangelij sui lumen orbi communicauit.

Offendunt se mihi in tertio Regum libro duodecim ingentes boues, qui efformata in a salomone mare illud æneum dorso suscepto suffulcunt, ac quodammodo gestant: vero illorum erat situs ac dispositio, terni vt Aquilonem, terni Meridiam, terni Orientem, terni reliqui Occidentem obuersi respiceret, quasi capacissimum hunc luterem ad quatuor hæc climata ferre singuli voluissent, sunt hi vera ac genuina duodecim Apostolorum imago, qui vt torosi & fortes quidam boues, animo & ardore pleni, mare Iesu Christi, id est, Baptismum & Euangelium humeris tulerunt, & ad quatuor orbis cardines prædicationis efficacia ac robore deportarunt. Cui figuræ adscriptus Paulus Apostolus Prædicatores ac præcones Euangelij bobus, laboriosis illis animalibus confert, sic Corinthijs suis scribens, *Non allegabo os bouis trituranti:* quo symbolo efficere vult, a lendum esse Christi Domini prædicatorem, si quando Euangelij annuntiandi gratia sudat ac laborat.

Doctus & admirabilis ille Irenæus, duodenarium hunc, vt & alij, altius rimatus, duodecim illos Apostolos dodecastylum firmamentum nuncupat, id est, duodecim suffultum columnis, eo quod Christus Ecclesie suæ domum ac fabricam moliturus, duodecim hæc columnas ingentes ac principes præparauit, quibus tanta tamque illustri moles inniteretur. Vnde & ipse Deus, suam voluntatem aperiens, per quemdam Prophetarum denuntiat: *Ego confirmavi columnas & fundamenta eius:* loquitur autem de Ecclesia sua.

Iustinus Martyr aliam inuentionem præcedens auctor sibi est, duodecim nostros Apostolos representari per triuinabula illa aucta.

Numerus
Apostolorum
varij
rebus de-
notatus.

Duodecim
Apostolos
denotant
totidem
bous mare
æneum
gestantes.

1. Cor. 9.

Lib. 4. 13.

Apostoli
12. compe-
rati cum
12. columnis.

Psal. 77.

aurea ad imam Pontificæ vestis oram dependia, cui comparationi vt robur addat, sibi persuaderi nonnisi duodecim illa numero, ad duodenarium Apostolicum denotandum fuisse. Ipsissima eius vobis deptromam verba: *Quod, inquit, traditum est, vt duodecim tintinnabula è veste Pontificis penderent, simulacrum erat duodecim Apostolorum, qui vi æterni Pontificis incensi sunt, quorum voce & oratione terra omnis Dei eiusq; Christi gloria & gratia plena est. Itaque David ait Psalmo decimo octauo: In omnem terram exiit sonus eorum.*

Illustris hic Martyr Apostolos nonnisi tintinnabilis assimilat, equidem bona illius cum venia vastis & ingentibus illos campanis pares esse cenfeo. sacerdotis Moisaicos tintinnabilis similes fuisse haud diffiteor, eo quod sonus ac prædicatio ipsorum longe nõ distunderetur, & Iudææ limites non excederet, intra quos tum Dei nomen dumtaxat innotuerat (*Notus in Iudæa Deus, in Israel magnum nomen eius.*) At Apostoli ingentes sonoræque fuere campanæ, in Ecclesiæ turri & campanili constituta, quæ tam ingentem dedere tonitruum, vt ab vno mundi cardine ad alterum vsque, & per omnes orbis angulos sit longe lateque exauditus.

Antiquus ille Tertullianus libris aduersus Marcionem aliò respiciens, duodecim hoste Apostolos æquales fuisse ait duodecim illis lapidibus pretiosis, magno olim artificio in rationali iunni Pontificis adaptatis, ac nitum in modum collucentibus. Apostoli enim adamantes & hyacinthi rutilantissimi, & infiniti pretij fuere, qui per vaiuersam Ecclesiam mirifice resplenderunt: quem illorum fulgorem designans Redemptor, fotes illos, faces, ac mundi lucem nuncupauit, *Vos estis lux mundi.*

Idem auctor etiam aliter sacrum hunc numerum adaptat, vultque Apostolos 12. denotatos per duodecim illa saxa, quæ Iordanis aluoe educi Iosue præcepit, vti in sacris libris legere est. Nec sane absone: Apostoli namque verè viui quidam ac solidi tum fide, tum doctrina lapides sunt, super quos mundi huius mæri ereptos Ecclesia constructa est.

Equidem omnes hæc comparationes summo opere demiratus & exosculatus, meam

etiam addam symbolam, quam à Tertulliano comparati aliquo adumbratam modo ipse perficiam. Dico igitur Apostolorum duodecim figuram fuisse duodecim illos fontes lymphidissimos, & exundantissimos, quos filij Israel in Eolim repererunt. Ipsi namque haud dubie velut duodecim fuere fontes, qui splendida & vberi sanctimonie ac doctrinæ aqua vniuersum terrarum orbem irrigarunt, & totum Ecclesiæ agrum sic eadem fecundarunt, vt fructus effuderit amplissimi nos. Huc non in scite faciet illud Prophetæ, *Haurietis aquas de fontibus Saluatoris.* Sancti enim & gloriosi Apostoli vere viæ fuere scaturigines, & lymphidi fontes, è quibus nemo non seruatis mysteria, incarnationis eius arcanum, vitæ, mortisque eius cognitionem Ecclesiæ sacramenta, & defecatam Euangelij doctrinam hausit.

Cui rei, dices, longum ac productum hoc exordium duodenario Apostolorum numero inædificatum? In gratiam scilicet s. Bartholomæi, qui de hoc numero fuit, & inter Iesu Christi meruit discipulos annumerari: & cuius hodie anniuersaria festiuitate gaudet Ecclesia, & hoc nobis Euangelium prælegit: *Exiit Iesus in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Quo omisso, vestra bona cum venia, Auditores, satis hodie mihi fuerit, duos vobis tractatus proponere, primo exponam quis qualisue sanctus Bartholomæus fuerit, deinde dolorem, tormenta & cruciatus martyrij examinabo. Aures benignas tantum date, & mirabilia ad eandem accident.

1. Jai. 12.

II. Magna

Principio ergo non modica inter Theologos ac rætes Ecclesiæ controuersia est, sed ea & permagni ponderis, & hæcæus acriter in vtramque partem disceptata, quærentes, mæi conecquis ille fuerit Bartholomæus, qui inter duodecim recenseret Apostolos. Multi neoterici ac nuperi scriptores, inter quos sunt Rupertus, Iansenius, Montanus, Perus, alijq; sibi persuadent, eum ipsum fuisse Nathanaelem, cuius Ioannes duobus in locis meminit. Cui scilicet hoc ipse dat elogium Redemptor, *Ecce vere Israelita, in quo dolus non est.* Nathanaelem, inquam, cuius fides tanta fuit, vt ad primum Iesu Christi conspectum, in hanc de illo

Ioan. c. 1. & 21.

R 12 pro-

Apostoli
denota-
ti per 12.
tintinna-
bula aurea.

Sacerdotes
Moisaici
tintinnabi-
bula simi-
les.

Psal. 75.

Lib. 4. m.
na Mar-
cionem.

Duodecim
Apostoli
assimilati
tintinnabi-
bula aurea
genus in
rationale
sacerdotis
iunni in-
terris.

Matt. 7.

Apostoli

professionem prorupcrit: *Tu es filius Dei, tu es Rex Israel*: quibus cum verbis diuinitatem Iesu Christi detexisse & confessum esse, docent Augustinus, Cyrillus, Beda, Rupertus, & alij nonnulli.

Si S. Petrum ita laudari Redemptor, quod visis tot iam signis & miraculis, quæ veram quamdam diuinitatem & non nisi perfectam omnipotentiam præferebant, in hanc Confessionem de Christo Iesu palam intrepideq; prorupcrit: *Tu es Christus Filius Dei viuis*; Quanto maiorem laudem mereatur Nathanael, quantoque magis admirabilis, qui eandem nullis dum conspectis prodigijs, vel auditis miraculis, veritatem asseruit, eandem professionem edidit, & eandem abyssum subiit?

Matth. 16.

Rationes, quibus Bartholomæum, & Nathanaelem vnum eundemque esse asseritur.

Ceterum qui hanc opinionem ac sententiam propugnant, non leui aliqua ratiuncula nituntur, sed argumenta, & rationes ad causæ huius propugnationem efficacissimas producunt, vt eam non omnino improbabilem esse demonstrant: quin & aduersarij hoc ipsis testimonium dant, non temere illos, ignoranter ac sine vlllo fundamento ad eandem tuendam ruere. sex primatias illorum, quibus potissimum nituntur, rationes producam, quas fideliter hinc inde sparsas, simul hic connectam. Prima sit, Ioannis primo capite Nathanaelis quidē vocari describitur, non autem sancti Bartholomæi illo quidem nomine; non tamen verosimile sit illam præteritam esse; credendum igitur Nathanaelem & Bartholomæum vnum eundemque fuisse.

1.

Secunda, cum Apostolorum in Euangelio textur catalogus, illi nominatim, qui iunctim, pariterque à Christo vocati sunt, vt SS. Petrus & Andreas, SS. Iacobus & Ioānes, qui vna eademque sunt uocatione vocati, simul etiam recensentur, ita & eodem modo SS. Philippus & Bartholomæus semper pariatur, & combinantur, quasi pariter etiam vocati, Matth. 10. Marc. 3. Luc. 6. Porro cum Philippo vocatus non fuit, nisi idem sit cum Nathanaele, si vero duo diuersi essent, uocatio hæc suspecta foret: credendum ergo & asserendum hosce duos non nisi vnum constituere.

Matth. 10.
Marc. 3.
Luc. 6.

2.

Tertia, alij Euangelistæ, qui S. Bartholo-

mæi meminere, Nathanaelis nullam faciunt mentionem: è contra vero Ioannes, qui Nathanaelem nominauit, Bartholomæum tacet. Cuius reddi rei alia ratio non potest, nisi quod idem omnino sit qui nominetur. Neq; enim verisimile sit, aut Euangelistas alios de Nathanaele nihil penitus scripsisse, imo eius quodammodo oblitos videri, aut nullam S. Ioannem Bartholomæi mentionem fecisse. Dissentaneum porro videatur, aut hunc, aut alios tres tam illustri Apostoli nomen silentio inuoluisse.

Quarta, videtur Ioannes aliàs, Nathanaelem duodecim inter Apostolos annumerasse, capite enim XXI. sic ait, *Postea manifestauit se iterum Iesus discipulis ad mare Tiberiadis: manifestauit autem sic. Erant simul Simon Petrus & Thomas, qui dicitur Didymus, & Nathanael, qui erat à Cana Galilææ, & filij Zebedæi, & alij ex discipulis eius duo.* Verba hæc Euangelica ad causæ huius stabilimentum mirifice faciunt. Cum enim Euangelista hic inter Apostolos Nathanaelem recenset, Apostolus fuerit oportet, & quidem idem qui S. Bartholomæus, aut tredecim vniuersim Apostoli existerint.

4.
Ioan. 1.
Nathanael inter Apostolos numeratum

Quinta, Bartholomæus proprium non est nomen aut particulare ad quempiam singillatim designandum, at potius cognomen aut appellatiuum, vt & τὸ Βαριόνα, id est, filius columbæ: Bartholomæus autem tantumdem valere ac filius Tholomei. at è contra Nathanael vere nomē proprium est: hinc Euangelistæ promiscue & confuse vnum pro altero vsurpant, vt ambo non nisi pro vno capiantur, & vnum eundemque designent.

5.
Bartholomæus nomen proprium non est.

Sexta, qui peregrinas & sacras callent linguas, norunt τὸ Βαρθολομαῖος, nec Græcum, nec Latinum, nec Hebraicum, sed Syriacum esse nomen, ac notionem eius esse *filius suspendentis aquas*. Et fortè is ipse è Cana Galilææ fuit, vt cap. 21. tradit Ioannes, & huius ad nuptias Redemptor inuitatus, in quibus aquam in vinum conuertens, eam magno omnium discipulorum, qui in ipsam hæc occasione crediderunt, stupore suspendit. Nathanael vero nomen Hebræum est & patriū, denotatque *domus Dei*. Verisimile est ergo, si quod è nominum notione de hominibus ferri iudicium potest, propriū ac verū Apostoli

6.
Bartholomæus nomen Syriacum.

foli nomen Nathanaelem fuisse, hinc toties, & à tribus nominatim Euangelistis hoc dictum nomine reperiri.

Opinionis ergo huius fundamentis, confirmatione, argumentis & rationibus accurate libratis ac ponderatis confitear necesse est, eam mihi probabilem utcumque videri, & parum abesse, quin eidem subscribam, si quem grauem antiquumque scriptorem ut auctorem haberet, aut Doctores eam veteres Ecclesiae, uti Augustinus, Ambrosius, Hieronymus, Gregorius, proferrent. Deinde Rupertus, qui sententiae huius primum quasi caput & antesignanus est, non eius mihi est auctoritatis, aut tanti apud Scholasticos nominis, qui sancto Augustino alijsque illustribus Patribus, qui secus sentiunt, & in alia longe concedunt, in hac opinione comparetur, nedum praefertur. Accedit quod idem Rupertus formaliter hoc ipsum minime doceat, sed disputationis causa tantum proponat, credatque ut verisimilius, Nathanaelem de Apostolorum numero nequaquam fuisse.

Sanctus Augustinus ergo & reliquis sanctorum Patrum chorus opinioni huic refragantes, ad Euangelij mentem conformiter & veritate potissimum nixi docent, Bartholomaeum & Nathanaelem duos diuersos ac differentis conditionis viros existisse, & postremum hunc numquam de duodenario Apostolorum coetu fuisse, tametsi legis esset Doctor, & inter primarios Synagogae cathedrae non postremus. Et sane Augustinus ipse non aliam Nathanaelis inter Apostolos non cooptati rationem addfert, quam quod legis esset peritus. Deceuerat autem Redemptor debilia & infima terrae seligere, ut fortia altaque deieceret ac protereret, uti ipsum postea declarauit. Apostolus, *Infirma mundi elegit, ut fortia quae, confundat.*

Huic sententiae subscribit & Cardinalis Baronius ad Martyrologium Romanum, Sanctus Gregorius in moralibus: Petrus de Natalibus Episcopus in Catalogo Sanctorum longius paulo digreditur, remque prodidit inauditam, nempe sanctum Bartholomaeum syrum domo fuisse, & à paterna liaca, regis syriae nepotem, solique inter reliquos

Apostolos sanguine ac familia nobilem, & huius occasione magnam illam inter Apostolos de primatu contentionem disceptationemque ortam, quae Luc. 22. describitur, *Facta est, inquit, contentio inter eos, quis eorum videretur esse maior.* Cum enim à Redemptore audissent ab vno se discipulorum tradendum, sibi confestim persuadebant, proditione hac ad regnum Messiae inuadendum viam sterni, ac neminem ad hanc procudendam conspirationem aptiorem & suspectiorem inter eos videri, quam s. Bartholomaeum, quod regium illi stemma & sanguinis nobilitas ad hanc addere animos, & occasionem suggerere posse viderentur.

Verum omnia haec apocrypha sunt, ac potius ut inania & anilia commenta reiicienda, quam ut pura pura veritas amplectenda: falsae porro huic opinioni de occasione & vires ipsam Bartholomaei nomen dedit, quod peritiam & pronuntiatum, & non prout oportet expositum, filium Ptolemæi regis designare prima fronte apparet. qui sane error & sinistra expositio intolerabilis est, tum quoad nomen, tum quoad rem ipsam. Certissimum est namque, filium illum nec Ptolemæi, nec alterius cuiuspiam Regis aut Principis terreni fuisse, & in syriaco textu simpliciter *Bartholmai*, id est, filius Tholmai vocatur.

Iosephus quippe ille, qui s. Bartholomaei vitam apud simeonem Metaphrasten & surium describit, piscatorem fuisse docet, & piscatoria vitam traxisse. Haec eius sunt verba, *Pius, inquit, idiora, & pauperem vitam agebat, & ex piscium piscatore hominum piscator factus est.* In quibus ad ipsa Redemptoris alludit verba, sic Apostolos suos ad se vocantis, *Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum*, quasi diceret: *Mundus hic oceanus quidam est, homines pisces sunt, vos vero destinaui in piscatores, Euangelium autem meum sagena erit.*

Adhaec, omnia haec frustra dici videntur, & omni ex parte mendacium inuoluere: qui enim vel minimum in historijs versatus est, haec commenta fugillans, facile respondebit, Ptolemæos non in syria, sed in Aegypto regnasse. Docent insuper scripturae sacrae A-

AA.1.

postolos omnes Galilaeos fuisse. Actorum siquidem i. capite dicitur ab Angelis, *Viri Galilaei quid admiramini aspicientes in caelum?* Constat autem ab Angelis haec ad Apostolos dicta esse, oculis magistrum in caelum sublimem abeuntem prosequentes. sciebant autem omnes e Galilaea ortos esse, nullum vero e Syria aut alia regione. quin & capite sequenti dicentes Iudaeos audies, *Ecce omnes, qui loquuntur, Galilaei sunt.*

AA.2.

Ceterum si quis nodum in scitpo quaerens, mordicus rueri velit, s. Bartholomaeum syrum fuisse, quod Palaestina pars sit Galilaea, & ad syriam spectet ipsa Palaestina, id e & de ceteris dici Apostolis queat, & syria illis, non Galilaea in natale sola assignanda, simul etiam Angelos & sacram scripturam mendacij coarguendo, dicendum foret, *Ecce omnes, qui loquuntur, Syri sunt.*

Theodor. in prefat. de verit. Euangel.

Theodoretus in praefatione verit. Euangel. dum de legis libris agit, palam asserit, & docte probat, s. Bartholomaeum non secus ac reliquos Apostolorum, ne vno quidem excepto, piscatorem fuisse, nititurque illo potissimum Pauli testimonio: *Ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus.* Hinc in Exodo praecipit Deus, vt altare illi de terra rudi & impolita construeretur: *Altare, inquit, de terra facietis mihi, & offeretis super eo holocausta.*

1. Cor. 1.

si preces illi offerendae essent, super communia illas saxa, rudia, impolita, infecta & infecta fundi voluit, *Quod si altare, inquit, lapideu faceretis mihi, non edificabis illud de s. s. lapidibus.* Ingens hoc erat mysterium, quo simul denotabat, non electurum se homines

Exod. 20.

Oratores & Philosophi mundi huius, quoru opera in Ecclesia regimine ac directione vteretur, sed rudes & idiotas, quales Apostoli eius fuere, & hos inter s. Bartholomaeus ceteris non absimilis.

Hist. l. 5. c. 10.

Questione hac ergo constituta, & veritatis partibus stabilitis, iam de nostro Bartholomaeo addo, praeter ea, quae de eo sancti Euangelistae scripsere, eiusdem insuper meminisse sanctum Dionysium libro de mystica Theologia. Refert quoque Eusebius ad Indos illum concessisse, & assumpto secum sancti Matthaei Euangelio, id ipsum barbaris illis annuntiasse. Multi etiam ante & post Eu-

sebiu hoc ipsum de eodem testati sunt, vt Origenes in Genesiu, Hieronymus libro de scriptoribus Ecclesiasticis, socrates lib. 1. c. 15. & Nicephorus libro 4. histor. capite 31. Addit Ioannes Chrysostomus, Lycionios anthropophagiae auctores Euangelio ab ore eius auditu, ad sobrietatem & temperantiam rediisse.

Adco vt sanctus Bartholomaeus, sine vltiori dubio, vnus e primis duodecim fuerit Apostolis, qui in hoc mundo veluti dij quidam minorum gentium, aut potius ceu illustres quidam Angeli apparuerunt, & Euangelij praecones & tubicines, & fidem Iesu Christi per omnia mundi climata diuulgauerunt. Vnde sanctus Gregorius de Apostolis interpretatur locum illum e Prouerbij, *Sapientia edificauit sibi domum,* id est, Christus Iesus Ecclesiam, *excidit columnas septem,* id est, instituit in eadem septem diuina sacramenta, velut septem columnas, *misit ancillas suas, vt vocarent ad arcem.* Ancillae porro sapientiae dantur, quod muliebri illa schemate & vultu repraesententur, per easdem tamen, ex sancti Gregorij opinione, Apostoli designantur, cui expositioni fauent septuaginta interpretes, dum *Ancilla loco, seruos* genere masculculo translulere. sic porro loquitur D. Gregorius, *Misit sapientia ancillas suas, Apostolorum videlicet animas, in ipso sui initio infirmas.*

O ingens mysterium! emisit sapientia mulierculas imperitas, quin & omnium vilissimas & maxime contempribiles, quales sunt familiae & ancillae, ad conuocandos viros ad arcem Ecclesiae, non vero duces aut principes aut alios belatores generosos, omniaque exsuperantes, arma tractare, balistas eiaculari, valla perfringere, acies instruere, omnemque mundi potentiam ferro edomare edoclos. Erat hoc scilicet Dei propositum, itaque rem hanc moderari voluit, neque enim indigebat negotium hoc armis, nec pugna aut conflictu dirimendum aut componendum erat, sed vnico Altissimi consilio & sola sapientiae aeternae potentia, verbo vt dicam, armorum potentia mundum superari aut subijci nequaquam oportebat.

Mirifice sua, vt solet, eloquentia rem hanc exaggerat eloquentissimus Ioannes Chry-

III

Apostoli tube fuerit Euangelij

1a c. 9. Prouerbi.

Lib. 17. num. c. 17.

Munda arrium potentia expugnata non erat.

Chryſoſtomus: audite perorantem: *Pera-
grarunt Apoſtoli orbem non ſeuſa mouentes,
non arcu tendentes, non ſagittas mitem-
tes, non pecunias largientes, nec eloquen-
tia confidentes, erant nudi ſeculo, ſed in-
duti Chriſto.* Quin & eadem homilia Apo-
ſtolos uisitatores Eccleſiæ, animarum piſca-
tores, Euangelicas turres, religionis ba-
ſes, peccantium medicos, fidelium ducto-
res, Chriſtianiſtatis doctores, terræ gubernato-
res, Iraſides ac principes, iuxta illud, *Con-
ſtitues eos principes ſuper omnem terram*) nun-
cipat, & alijs elogijs honorificis, & epithetis
condecorat.

Sanctus Paulus Apoſtolicam dignitatem
exaggerans, & ad ſummum eam docus & al-
tiſſimum gloriæ gradum eueniens, Apoſtolos
legatos nuncupat & eaduceatores Jeſu Chri-
ſti, hinc tam ſuo, quam aliorum nomine glo-
riatus ait, *Legatione pro Chriſto fungimur,* e-
ius nomine rem Eccleſiæ tractamus, *tanquam
Deo exhortante per nos,* & per manus noſtras
operante, nobiſque uelut potentie ſuæ organ-
is & instrumentis utente.

Idiſum Chryſoſtomus exaggerans mira
loquitur, *Apoſtoli, inquit, munus, res bonis in-
ſinitis exornantes, gratis omnibus manus, ac do-
na omnia complectens & benedictiones coele-
ſtes.* Vnde efficias licet, Apoſtolos præ re-
liquis Sanctis eminere & caput efferre, qua-
eumque demum hi qualitate, gratia, præro-
gatiua aut dignitate uirginitatis ſcilicet, aut
doctrinæ, quæ imo martyrij, effulgeant, ut-
pote qui maiori plenitudine & copia ſpiri-
tus ſancti acceperint gratiam, iuxta illud
Apoſtoli, *Nos ipſi primitias ſpiritus habentes,*
in qua uerba Angelicus Doctor Thomas ſic
ſcribit, *Spiritum ſanctum & tempore
prius, & ceteris abundantius habuerunt Apo-
ſtoli.*

Ad ſublimem hanc dignitatem euectus fuit
ſanctus Bartholomæus, & è primis illis fuit
fundamētis, de quibus ad Epheliſos loquitur
Apoſtoli, *Superadificati ſuper fundamentum
Apoſtolorum:* & quæ deinde in Apocalypſi vi-
dit & agnouit Ioannes, duodecim uidelicet
fundamenta Ieruſalem de coelo descendentes,
quibus duodecim Apoſtolorum nomina
erant inſculpta. Et ſcite notat in ſuperio-
rem illum Pauli locum D. Thomas, tametiſi

Eccleſiæ fundamenta ſunt Apoſtoli, non
idecirco illos ceteris inferiores credendos, et-
ſi domuum fundamenta ceteris ſoleant pa-
rietibus eſſe infeiora. Habet hoc quidem
locum in fabricis aut domibus in terra funda-
tis, ſed in edificio, cuius in celo fundamen-
tum eſt, utpote Ieroſo ymæ coeleſtis è coe-
lo descendentes, quæ Eccleſiæ ſymbolum
eſt, fundamenta lapides ſunt & aliſſimi &
uniuerſæ domui ſupereminentes: atque
hoc Apoſtolorum magnitudinem & ſupe-
rioritatem repræſentat. Hæc ſunt igitur, Au-
ditores, quæ uobis de ſancto Bartholomæo,
quo ad vitam, proſapiam, mores eiſdem di-
cta uoluimus: iam reliquum eſt, ut de paſſio-
ne, martyrio, ac morte illius, uti facturos
nos ſecundo hoc membro promiſeram, lo-
quamur.

Hiſtoriæ contextus & ſeries eſt huiſmo-
di. Magnus Apoſtolus Bartholomæus, di-
ſperſitione ac diuifione orbis inter Apoſtolos
facta, cum ad Indos barbaros & idololatri-
cis ſuperſtitionibus aſſuetos ſe contuliſſet,
idolum Aſtaroti, quod ab omnibus paſſim
ijs in locis ſtolidè colebatur, ilicò in fruſtra
comminuit. Apud quos cum inſanita maxi-
maque diuina ope patraſſet miracula, Re-
gis Polemij ibi longè lateque imperitantis fi-
liam à cacodæmone obſeſſam tandem à ma-
ligni ſpiritus vexatione vindicauit: quo
portento ſupreſfactus rex & ipſe baptiſmo
tingi ſe eſt paſſus, & plurimi ſubdito-
rum eiſ exemplo excitati Chriſto manus
dederunt. Quod agrè ferens Athyages Re-
gis germanus, ſacriſcutorum inſtigatiōe,
ſancto Apoſtolo necem molitur: eum ergo
comprehenſum & tetro clauſam carcere di-
rè ſtragis concidi iuſſit, flagellatumque, capi-
te in terram obuerto ac pedibus ſublimem cru-
ci iuſſit affigi, affixoque etiamnum uiuo pel-
lem toto corpore detrahi: tandem, quod ad
ſummam impietatem feritatemque requiri
uidebatur, uiro ſancto ceruices præcindi im-
perauit.

Gregorius Turonenſis lib. de Sanctorum
gloria Martyrum Apoſtoli huiſ pertractans
martyrium, pauculis id uerbis complectitur,
*Apud Aſiam paſſum S. Bartholomæum, agonis
ipſius narrat hiſtoria.* Illi uerò a ueritatis trami-
te nò longè abeunt, qui eum in Armenia mor-

scat

S. Bartho-
lomæi
mors &
martyrium
reſeruit.

Lib. de glor.
orat. c. 34.

tem appetisse volunt, vti Sophronius apud D. Hieronymum: de mortis eiusdem genere & modo discrepantes sunt auctorum sententia. Tradit namque commentariolus Hippolyti, quem de Apostolis concinnauit, S. Bartholomæum pedibus in altum sublatis, capite in terram deorsum obuerso crucifixum fuisse. Idem & testatur vitæ huius auctor apud Metaphrastem: subscribit eisdem & Nicephorus in historia. Ferunt alij viuum illum excoriatum fuisse, & habent hi præcuntem Isidorum in vita Sanctorum, capite 177. Sancti Ambrosij præfationem, vetera Ecclesiæ monumenta, & antiquam quandam traditionem.

Lth. 2. c. 39.

IV.

Quæ cum ita sint, certissimum est, quàm perfectissimè sanctum Bartholomæum complese, quod olim in sua paupertatis professione Apostolorum Princeps ait, *Eccē nos reliquimus omnia. & secuti sumus te*: neque enim bona & facultates mundi huius tantum deseruit, sed & veste se, quin imo pelle propria è Christi amore spoliari passus est: in quo illud Iobi adimpleuit: *Pellem pro pelle, & euncta qua habet, dabit homo pro anima sua*. Iam cuncta quæ possidebat & habebat in terra, Christo libens dederat hic Apostolus; restat pellis, & hanc in honorem Dei, & animæ salutem libenter grate antequæ offert.

Iob 2.

Cant. 1.

In Canticis queribunda ac lamentabilis casum suum voce deplorat sponsa dicens: *Inuenerunt me custodes ciuitatis, percusserunt me & vulnerauerunt me, iulerunt pallium meum custodes murorum*. Longe maior in S. Bartholomæum à barbaris illata feritas. Longe ipse crudelius habitus: inuentus enim à tyrannis, & in idololatrarum manus incidens, in manus ab ijs plagas accepit, eruci est affixus, & insigni quadam cum barbarie corio spoliatus.

Iob 20.

Eliphaz audito Iobi infortunio & casu, ad eum properauit, & adeo eum non est consolatus, vt etiam calumnijs eum oneraret, crudelitatis accusaret, aliaque illi crimina obiecerit, dicens: *Aquam lassam non dedisti, & esuriienti subtraxisti panem, viduas dimisisti uasas, & lacertos pupillarum comminuisisti*; & quod omnium credit grauissimum, & crudelitate omni crudelius, *Et nudos spoliasti vestibus*. O rem nouam & inauditam! quis audiuit

vmquam nudum aliquem denudari? quis vestem auferat non vestito? Latet Crimina hic insigne mysterium. Nam hoc quoad falso Iob sensum litteralem in sancto Bartholomæo obiecta. nostrom locum habet, & hocce barbarici genus in illo exercitum est. Vere enim denudatus est & spoliatus, tametsi nudus foret, dum propria ab illo pellis, quæ vera naturæ vestis est, & toga propria ablata est. Hinc non immerito Astyagi tyranno quis illud Eliphaz obijciat, *Et nudum spoliasti vestibus*, tum quidem cum leges omnes humanitatis violans, suam Apostolo huic pellem auferri iussisti.

Michæas infortunium & calamitatem Israelis deplorans, sic loquitur, *Super hoc plangam & ululabo, vadam spoliatus & nudus*. Hoc deinde in S. Bartholomæo completum est, qui conspectus fuit olim in Armenia nudus ad martyrium properare, imo & propria denudatus pelle. Cuius autem ea est durities & inclementia, qui hanc immanitatem audiens non gemat, plangat, & in lugubres ploratus erumpat, & quis talia spectando temperet à lacrymis?

Equidem dum Martyrem hunc mihi represento, & pellem hanc animo obijcio, vt tacitam horrorem, quem inde totis artibus concipio, & qui extremos mihi affert dolores & sensum compassionis incredibilem, mirabiles inde mihi suggeri sentio conceptus. Quorum hic primus sit, Auctor mihi ipse sum, S. Bartholomæum non vnâ dumtaxat pellem, sed trinam amisisse, vnâ in morte, duas interim dum viueret, & quidè ex Christi amore, cui fidem, cultum, obsequiumque iurarat. Prima quam deseruit pellis, fuit veteris hominis, & turpis conuersationis mundi huius, quam in nouum hominem & in vitæ genus Apostolicum commutauit, secutus in hoc illud Apostoli Pauli consilium, *Exspoliantes vos veterem hominem: & reipia serpentis astum exprimens, qui veterem exuturus pellem per angusta petrarum foramina prorepens, seipsum excoriat*.

In huius refiguram est iussum illud Dei filijs Israel datum iamiam AEgyptiaca seruitute egressuris, *Sed postulabis mulier à vicina sua & ab hospita sua vasa argentea & aurea, ac vestes, ponetisq; eas super filios & filias vestras*.

Intelligis *Aras, & spoliabitur Aegyptum.* Capite autem sequenti, cum iam re ipsa iustum essent executuri, dicitur Dominus dedisse gratiam populo coram Aegyptijs, ut commodarent eis, & spoliarentur Aegyptios. Spoliare autem Aegyptum, allegotice veteris est hominis exuias deponere, vetera concupiscentiae ferua & lacinias exuere, cor & affectiones suas penitus denudare, animum ac passiones excoariare, & prauas & inolitas consuetudines in meliores commutare. Mirifice hoc illustrabit, quam mox afferam figura.

Leuitici 6. iubetur Sacerdos victimam holocausti Deo immolaturus, priora vestimenta exuere, & alia induere: legis verba sunt haec: *Et ponens iuxta altare spoliabitur prioribus vestimentis, induensque, alijs offeret eos extra castra.* Ex legis huius praescripto & instituto, sanctus Bartholomaeus offerre Deo eidem cupiens totius corporis sui holocaustum, amoris igne succendendum, prioribus se vestimentis exuit, id est, à veteribus moribus se ablaetavit, à vanitatibus saeculi se subduxit, & prauas omnes mundi huius consuetudines deseruit.

Secunda, quam magnus hic Dei famulus pellem exuit, fuit diues & potens bonorum temporalium, & volupratum vitae huius pelles, quam reliquit, ut pauperiorem & austeriorem amplecteretur. Quam vero paucos hodie reperite est in mundo, qui hoc ritu in Christi gratiam, & proximi salutem se denudant & spoliant. E contra vero quanta eorum est multitudo, qui numquam se ipsos, sed alios deglubere & despoliare solent. Non hi ouibus, quae tam libenter lana se spoliari sinunt, quo eadem alios operiant, sed tortoribus potius sunt perfimiles, qui maleficos vestibus priuant, quo se ipsos conuestiant. De huiusmodi scelestis bene loquitur vnus de numero Prophetarum: *Audite principes Iacob, & duces domus Israel; numquid non vestrum est scire iudicium, qui odio habetis bonum, & diligitis malum, qui violenter tollitis pelles eorum desuper eis, & carnem eorum desuper ossibus eorum? qui comederunt carnem populi mei, & pellem eorum desuper excoarauerunt, & ossa eorum confregerunt, &c.* O verba horrenda! o actum crudelitatis inauditum!

Bess. de Sanctis.

Huiusmodi tyranni & hominum depeculatores corniculae Aefopice perfimiles sunt, quam fabulator ille ab alijs fingit auibus plumas mutuatam iisdem insolentiorum redditam, sed cum suam quaque repetitum plumam veniret, furtiuus nudata coloribus, omnibus ludibrio & fabulae fuit auibus. Ita scelesti hi ab vno pileum, ab alio pallium, ab hoc ocreas, ab illo equos auferentes, & alienis exuijs insolescentes & intumescetes, vbi iam mortis hora venerit, qua descendenda & relinquenda erunt omnia, nudi plane & infames, & confusione eorum vniuersis, qui vnquam exsistere, hominibus oppleti apparebunt. Quibus generatim adaptari illud Ieremiae potest, quod de alio quopiam singillatim dixit: *In alio eius inuentus est sanguis animarum pauperum & innocentum.* Et Ierem. 2. sane si plumatuli illi aulici & nobiles propius inspicerentur, cristae pauperum sanguine rubricante conspicerentur, eas enim vt gestent, ad ossa vsque illos arrodunt, & viuos deglubunt, illorum domos, & familias euerrendo, & violenter eos bonis & facultatibus spoliando.

Tertia, quam reliquit sanctus Bartholomaeus pellem, fuit ipsa corporea, quae illi in supplicio incredibili cum dolore & inaudita feritate ablata fuit. Restabat hoc scilicet vnum ad ardentissimum amorem & perfectissimam virtutem patefaciendam. In Genesi scriptum est, Iacobum Patriarcham, domesticos omnes vnum in locum vocatos de offerendo à se sacrificio certiores eos redditurum, sic allocutum esse, *Abijcite deos alienos, qui in medio vestri sunt, & mundamini, ac mutate vestimenta vestra.* Iacob cum vniuersis domesticis ascendens in Bethel sacrificium oblaturus, idola abiici, mundari suos, & mutare vestimenta iubet. Sanctus Bartholomaeus noster idem penitus fecisse comperitur, dum in crucem vellet ascendere, atque in eadem se ipsum in victimam offerre. Video namque illum omnia mundi idola relinquere & abiicere, honores scilicet, diuitias, ambitionem, vanitates. Deinde tot se ieiunijs, vigilijs, laboribus, austeritatibus, rigoribus & poenitentijs mundare & purificare, denique vestimenta mutare, non cordis dumtaxat, sed & corporis, quin imo & propriam pellem,

Sis

viuum

Populi depeculatores corniculae Aefopice similes.

Gen. 35.

Allegoria.

viuum se decorticari sinendo. O patientiam admirabilem, o cor nimis quam generosum! o vere heroicum virtutis actum!

Si illustria nomina & tituli, quos generosi sibi viri, vitam periculis & mortis discrimini exponendo acquirere, magni semper apud Deum & homines fuerit, ac apud Deum praesertim, cuius in obsequium sanguinem profuderunt, & tot discrimina & casus interrita mente adierunt, iuxta illud Propheticum: *Et honorabile nomen eorum coram illo*, vel, vt Hieronymus & Hebraei legunt, *Sanguis eorum pretiosus coram eo*, ecquis honor, & gloria, ecquod nomen & laudes sancto Bartholomaeo debentur, qui tam strenue animoque adeo inuincibili sanguinem profudit, pellem cessit, vitam exposuit, idque in obsequium ac ministerium eius, cuius fidelis erat Apostolus. Hanc solam ob causam sanctus Dionysius Arcopagita sanctum hunc Apostolum *diuinissimum* nuncupat, Origenes vero tam sublime eum euehit, sancto Petro eum an sit ob sanctitatem aut vitae recte instituta rationem praepositurus, vt ignoret.

Psal. 71.

Patientia
S. Bartholomaei
comparata
cum patientia Iobi.

Iob. 13.

Equidem censeo Iobo illum patientia praecelluisse, & maiores illum poenas & persecutiones pertulisse: etsi enim Iob virtutis huius fuerit exemplar ac speculum, eo tamen non pertigit, suam vt cutem tolli aufertique cerneret: maxima namque grauissimaque quae pertulerat tormenta recensens, magna animi compassione dicebat, carne penitus consummata, solam sibi pellem, ossa superuehientem remansisse, *Pelle mea*, inquit, *consumptis carnibus adhaesit meum*. Verum gloriosus Martyr noster pellem obruit, & incredibili cum dolore vnus fuit excoxiatus. Inauditum sane supplicium, & qua nulla vnquam maior visa, aut in aliquem exercita crudelitas ac barbaries: sed etiam hoc ipso sancti suum erga Deum amoris, & illustre insignis patientiae suae dedit testimonium.

Iob. 3. c. 24.

Refert Alexander ab Alexandro in varijs suis tractatibus, barbaros, honorem & gloriolam, simul & immortale nomen aucupantes, in virtutis & bellicorum stratagematum notam & fortium factorum iusigne, hostium bello profligatorum cutes nepotibus ac posteris relinquere solitos. Vt hanc profano-

rum consuetudinem ad gloriam sanctorum Veteres transferam, dico ad eundem plane modum, duces pel-gloriosum Apostolum Bartholomaeum, qui les hostium carnem, sanguinem, ac vitam temporalem posteris semper vt grauissimos hostes habuerat, cum cedebant eos tandem subegisset, eos excoxiuisset, & propriae carnis, vt primariae hostis, pellem & exuuias omni Christianorum posteritati velut illustre fortitudinis suae tropaeum, fidei dei notam & admirabilis erga Deum amoris reliquisset.

Refert Zisca Bohemorum ducem Alciantus, caecum quidem, iam ad vitam extrema redactum, cum vix vlla eiusdem longius producenda spes superesset, se excoxiari, & de tracta pelle bellicum tympanum concinari iussisse, quod eo audito inimicos iam fugam mox agendos diceret, & de hoc ipso elegans auctor hic emblemata composuit. Hoc quidem e vana quadam gloria & fastu Zisca fieri mandauit, sed solidam virtutem & verum honorem spirat, Apostolum nostrum, non iam mortuum, sed etiamnum viuum excoxiari. voluisse, eius autem pellis adeo passim infonuit, vt non terreni hostes, id est, tyranni, sed & tartarei, id est, demones ita exhorruerint, vt vel ad eiusdem conspectum & auditum in fugam itico compellantur, contremiscant, paueant, & confternantur.

Solent athletae ac pugiles castum ac lucte certamen inuiti, & in antagonista conspectum venturi vestem abijcere, & eadem se quodammodo exonerare, vt haec vestis depositio in certamine eos expeditos reddat, & palmae de aduersario referenda spem faciat. Sic & qui per aetatem graues caeli estus non ferunt, vestimenta ponunt, & ad vique interulam sese calore fracti dispoliant. Ad horum imitationem sanctus Bartholomaeus nosset suam & virtutem & animum patefecit: hinc namque aduersus mortem, carnem ac mundum pugnaturus, illinc vero vehementi amoris diuini flamma aestuans, exonerare se voluit, pelle se spolians & exuuijs, vitamque propriam exposuit. In quam rem aliquot veteri e Testamento, figuras depromamus.

Leuitici primo capite iubet Deus, vt quoties aliquod illi animal in sacrificium Leuit. offe-

offerendum esset, prius illi pelles demeretur, deinde membratim concideretur. Verba textus sunt, *Detracta pelle hostia artus in frustra concident.* In Bartholomæo nostro hoc adimpletum est: Deo etenim est velut hostia scriptura gratissima oblati, ac proinde illi primum pelles detracta. Vere enim pellem dedit, fide & spe plenus, ac certus eam se aliquando resumprurum, idque ad exemplum Iobi, qui medijs in arumis hac se sententia solatur, *Credo quod Redemptor meus vivit, & in novissima die de terra surrecturus sum, & rursum circumdabor pelle mea.*

104.

Lev. 25.

Fiduciam
oblatio ad
fabricam
tabernaculi.

Servi Dei
omnes ad
Ecclesie
conser-
vationem
aliquid
contulerunt

Cum in Exodo primitias & donaria ad tabernaculi constructionem à populo uniuerso offerenda exegisset Deus, quisque pro facultatibus vltro graterque varia obtulerit: hic aurum, argentum ille, alius æs, alius hyacinthum & purpuram & coccum bis tinctum, & byssum; alij, vt mulieres, annulos & amillas; denique alij pilos caprarum & pelles ouium rubricatas & hyacinthinas. Vnde Scriptura addit, *Obtulerunt mente promptissima, atque deuota primitias Domini, &c.*

Iam vero non Tabernaculum Mosaicum, sed Christi Domini Ecclesia construenda erat, hinc omnes omnino sua illi donaria offerre, & qua poterant ratione illi auxiliari tenebantur. Quapropter omnes eiusdem clientis maxima tum libertate, tum liberalitate huc contulere pro facultatibus singulij, hi aurum charitatis, vt Apostoli, alij spei argentum, vt Confessores; alij æs & metalla, vt Doctores, qui prædicationibus suis altum & elate informarunt; illi hyacinthum, & purpuram, vt Martyres sanguinis sui effusione; alij coccum, byssum, & puritatis limum, vt Virgines, non nemo denique pelles ouium rubricatas, sicut S. Bartholomæus, qui velut ovis in crucis medio Deo optimo maximo oblati, suam illi pellem libens cessit, idque animo quodam heroico & mente deuotissima.

Intuere modo, Christiane, Bartholomæum penitus exoriatum, eius inspicere tormenta, patientiam dequirere, animum eius considerare, & fiet, vt in tribulationibus leuiter conquiescas, in afflictionibus serenata mente rideas, nec aduersus Deum murmurando infurgas, si quando aduersitatum mundanarum

procella ingruit. Ita namque in ea, que ad Hebræos est epistola, admonet Apostolus eos, quibus Christi nomine aliqua perferenda calamitas incumbit, *Recogitate eum, inquit, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem, vt ne defatigemini viribus deficientes: nondum enim vsq; ad sanguinem restitistis aduersus peccatum repugnantes, &c.* Quasi dicat, Expositus & quitabundus gemis, o homo, quod leues aliquas molestias & aduersitates subeas, ane vltque ad sanguinem restitisti? an vitæ discrimen adijisti, an pellem Dei causa cessisti? an Bartholomæi exemplo viuus es exoriat? Hæc omnia menti obijce, & obmutescere patiens: magnas has arumnas perpende, & generose tuas perfer.

Hob. 12.

Gen. 30.

Allegoria.

Iacob, vt greges copioso fœru adolescerent & crescerent, in canalibus, è quibus oues bibebant, virgas corticibus denudatas collocauit, vt in eas coniectis oculis oues diuersi colores & maculosos & conciperent fœtus & parerent. Vt vero prouidus & sagax hic ouium Pastor diuersas ouibus virgas obiecit, illas integras & cortice tectas, has decorticas & nudas, vt diuersus & varius hic color ad aquarum motarum umbram ludet, oues ad similes fœtus concipiendos inclinaret: ita & nobis, vt diuersis ornemur virtutibus, & omnigenas omnimodasque progignamus, varij Sancti obijciuntur & proponuntur, qui omnibus hisce virtutibus mirifice resplenduerunt, alij quidem pelle conuestiti, alij decorticati & corio denudati, vt S. Bartholomæus, vt in eisdem oculis animusque conijcientes, eorumque martyrium spectantes, eisdem mente virtutes concipiamus, & similem omnibus in rebus tolerantiam partiamus.

Agite dum ergo, Christiani, & pij Auditores, nolite de terrenis hisce nugis amplius cogitare, a mundi vanitate & inanijs oculis auertere, cogitationes à sæculi apinis & tricis abstrahite, & ab earum prosecutione, & mendaciorum & fatuitatum consecratione affectus declinare. Cor in altum sustollite, animam eiusq; facultates sublime eleuare, meditationes in cœlum dirigite, illustriū Sanctorū vitas cogitatione percurrite, in his vos speculis contemplanini, his noctu & interdum

Exhortatio ad meditationem sanctorū.

euoluendis vacate, historias illorum decurrite, virtutes imitami, illorumque exempla in omnibus passim sequamini.

Cambyfes
quemdam
iudicem
decorari
iussit.

Imprimis vero memineritis velim S. Bartholomæi, eius martyrium animo voluite, pellem eius semper oculis præsentem habere, eum excoriatum, dilaniatum, cruentum, & in cruce expirantem nunquam non cogitate. Persarum Rex Cambyfes. Iudici cuiusdam iniquo pellem olim detrahi iussit, eademque fellam illam conuestiri, in qua ipse aliquando confidens æquitatem & iustitiam violasset, sed pœnam hanc eius flagitia & iniquitas promerebantur, vitæque p̄obrosa mortem etiam p̄obrosam exposcebat: at Bartholomæo nostro ob virtutum studium, ob Dei amorem, iustitiæ eiusdem zelum, vitæque sanctimoniam exuuiæ ablata, atque hinc & mors illius gloriosa exstitit. Hanc ergo memoriæ multoties insculpite, hæc oculorum si vestrorum obiectum, cogitationum materia & scopus, atque animi solatium. In prosperis eius intuemini modestiam, in aduersis constantiam, in tepore zelum inflammatisimum, in morosis procrastinationibus promptitudinem, in ingratitude vestra charitatem, in anxia nutatione animositatem, in pietatis frigore feruorem, in desperatione fidem & spem, in aduersitatibus denique vestris ipsius meditamini tolerantiam.

Tu autem Domine Deus, magne totius vniuersi prouisor, & œconome, supreme peccantium iudex, & summe Sanctorum tuorum remunerator ac merces, qui ab omni eos æternitate elegisti & prædestinasti, eos deinde in terra educasti, & omnigena virtute & mirabilibus sustulisti, iuxta id Prophetæ tui vaticinium, *Mirabilis Deus in sanctu suo*: quos cum deinde in cœlum euexeris, sicut eos gloria in paradiso cœlesti donas, ita & ab vniuersa Ecclesia tua coli eisdem & honorari iubes. Tu nobis eos velut generosos, bellatores & pugiles proponis, eorum vt æmulemur generositatem & præclare gesta, vt illustres Magistros & Doctores, eorum vt doctrina nobis prosit, vt fidos ductores & directores, quo in gressibus & vijs nostris eos sequamur; vt peritos & intrepidus nauculos, illorum vt e ductu in mundi huius ocean-

Psal. 67.

no, sine iacturæ & naufragij discrimine, vitæ nostræ cymbam moderemur, denique vt in signum virtutum & quidem omnium exempla & normas, vt saltem aliquas ab iisdem discamus.

Gratiam igitur nobis præsta, benignissime animarum nostrarum Redemptor, eos vt imitari valeamus, illorum sectemur vestigia, bonos illorum mores. discamus, ad ipsorum exemplum vitam moderemur, & studia, contentiones, molimina, ac desideria nostra ad illorum, quæ quidem ad eam perfectâ fuere, conformemus: verum imprimis da, vt Apostoli Bartholomæi sanctitatem æmulemur, actui super omnia creata amorem, pœnarum, tormentorumque contemptum, tentationum victoriam, & in aduersis patientiam ab eodem discamus: da, vt eius exemplo & imitatione, vererem hunc hominem & prauarum consuetudinum exuuias exuamus, pellem item affectus & amoris erga bona temporalia, & rerum: sæcularium concupiscentiæ: quin etiam eam, qua in humeris & toto corpore conuestiti sumus, si vel cum vitæ periculo, quod tibi debemus obsequij ac fidelitatis testandæ occasione præsentetur, vt tui causâ omnibus rebus inuidanis relictis, in altero æternam beatitudinem, vt operis mercedem accipere mereamur. cum nobis Pater increatus, & Filius vni-gena, & ab vtroque procedens Spiritus, vnus in Trinitate.
Deus, donare dignetur. Amen.

os()so